

**STUDIA EUROPAEA GNESNENSIA**

9/2014

THE POZNAŃ SOCIETY FOR THE ADVANCEMENT OF THE ARTS AND SCIENCES  
INSTITUTE OF EUROPEAN CULTURE  
ADAM MICKIEWICZ UNIVERSITY IN POZNAŃ

GNIEZNO EUROPEAN STUDIES  
9/2014

**Editor-in-chief**  
Leszek Mrozewicz

**Editorial Assistant**  
Filip Kubiaczyk

**CONTENTS**

- I. IDEAS
- II. PEOPLE AND PLACES
- III. JEWISH IDENTITY THEN AND NOW
- IV. METHODOLOGY
- V. REVIEWS
- VI. SUMMARIES OF DISSERTATION

PUBLISHING HOUSE OF THE POZNAŃ SOCIETY  
FOR THE ADVANCEMENT OF THE ARTS AND SCIENCES

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK  
INSTYTUT KULTURY EUROPEJSKIEJ  
UNIwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

# STUDIA EUROPAEA GNESNENSIA

GNIEŹNIEŃSKIE STUDIA EUROPEJSKIE  
(StEurGn)

9/2014

**Redaktor naczelny**  
Leszek Mrozewicz

**Sekretarz**  
Filip Kubiaczyk



Poznań–Gniezno 2014  
WYDAWNICTWO POZNAŃSKIEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK  
POZNAŃ SOCIETY FOR THE ADVANCEMENT OF THE ARTS AND SCIENCES  
www.ptpn.poznan.pl dystrybucja@ptpn.poznan.pl

**Główny Redaktor Wydawnictw PTPN**  
Paweł Marszałek

Studia Europaea Gnesnensia nr 9/2014

**Redaktor naczelny**  
Leszek Mrozewicz

**Komitet naukowy**  
László Borhy (Budapeszt), Henriette Dahan-Khalev (Beer Sheva), Nitzza Davidovitch (Ariel),  
Kazimierz Dopierała (Gniezno), Piotr Dyczek (Warszawa), Francisco Pina Polo (Saragossa), Guillermo  
Pérez Sarrión (Saragossa), Władimir Rabinowicz (Irkuck), Leonhard Schumacher (Moguncja),  
Dan Soen (Ariel), Waldemar Szczerbiński (Gniezno), Maria Tomczak (Gniezno)

**Sekretarz**  
Filip Kubiaczyk

**Weryfikacja i przekłady na język angielski**  
Szymon Nowak

**Układ stron i redakcja techniczna**  
Teodor Jeske-Choiński

**Redakcja i korekta**  
Paulina Jeske-Choińska, Hanna Kossak-Nowocień

**Projekt okładki**  
Dariusz Jabłoński

Czasopismo recenzowane. Nakład 200 egz.

Copyright © by IKE & PTPN

ISBN 978-83-7654-271-3 ISSN 2082-5951

**Adres redakcji**  
ul. Kostrzewskiego 5-7, 62-200 Gniezno  
tel. 61 4237000, 61 4237019, faks 61 4237002  
e-mail: seg@amu.edu.pl <http://steurn.pl/>

Dofinansowanie: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Publikacja sfinansowana ze środków Urzędu Miejskiego w Gnieźnie



## SPIS TREŚCI

### I. IDEE

1. Jadwiga Sebesta, Karin Wawrzynek, Seelische Unbefangenheit — das Kind als wahrer Mystiker im Zeichen der „Blauen Blume“ bei Novalis und Philipp Otto Runge ..... 9
2. Małgorzata Sokalska, „Ich grolle nicht“ w „Cudzoziemce“ Marii Kuncewiczowej. O pieśni z perspektywy interdyscyplinarnej ..... 23
3. Eliza Grzelak, Zróżnicowanie wewnętrzne języka etnicznego a uniwersalne koncepcje kodów wspólnotowych. Od lingwistyki do semiotyki ..... 43

### II. LUDZIE I MIEJSCA

1. Mariusz Ciesielski, Rola wychowawcza ojca w rodzinie rzymskiej według Plutarcha z Cheronei ..... 57
2. Dariusz Spychała, Wybór Ambrożego Aureliusza na biskupa Mediolanu: cud czy celowe działanie Walentyniana I? ..... 75
3. Adam Szabelski, Postać Elżbiety Batory w historiografii ..... 95

### III. TOŻSAMOŚĆ ŻYDOWSKA DAWNIEJ I DZIŚ

1. Magdalena Maciudzińska-Kamczycka, Phoenix dactylifera/Judaea dactylifera. Palma daktylowa jako „symbol żydowski” w świecie grecko-rzymskim ..... 105
2. Jerzy Ciecieląg, Rola patriarchatu rabinicznego w późnym antyku ..... 127
3. Halina Postek, Musaryzm: między chasydyzmem a haskalą ..... 145
4. Agata Rybińska, *Mameloszn* czy *Muttersprache*? Wybory językowe a złożona tożsamość — na przykładzie Żydów z dziewiętnastowiecznego Wrocławia ..... 161
5. Katarzyna Kornacka-Sareło, Słuchająca „zamilkłych głosów” i jej opowieść. Myśl feministyczna Rachel Elior ..... 175

### IV. METODOLOGIA

1. Ignacy Lewandowski, Gajusz Waleriusz Maksymus, czyli historia moralizująca, jej losy w dawnych epokach oraz polski przekład 4,1, praef., 1–15 ..... 197
2. Frank Kolb, O naruszeniu podstawowych zasad postępowania naukowego. „Wzgórze przeznaczenia archeologii” górą skandalu ..... 219

### V. RECENZJE

1. Leszek Mrozewicz, Nowy bój o Troję..., rec. książki: Frank Kolb, Tatort «Troja». Geschichte — Mythen — Politik, Schöningh, Paderborn–München–Wien–Zürich 2010, 310 s., ilustracje ..... 245
2. Agata A. Kluczek, Nieustająca admiracja dla starożytnego Rzymu, rec. książki: *Atlante di Roma antica. Biografia e ritratti della Città*, A cura di Andrea Carandini con Paolo Carafa, Mondadori Electa S.p.a., Milano 2012, 1: Testi e immagini, 638 s. + 216 il.; 2: Tavole e indici, 446 s. .... 250
3. Mateusz Raszyński, O wojnach markomańskich Marka Ołędzkiego, rec. książki: *Marek Ołędzki, Wojny markomańskie 162–185 n.e.*, Bellona, Warszawa 2011, 196 s., 25 ilustracji, dwie mapy ..... 258

4. Katarzyna Balbuza, Autoprezentacja cesarzy rzymskich w mennictwie II i III wieku n.e.,  
rec. książki: Erika Manders, *Coining Images of Power. Patterns in the Representation  
of Roman Emperors on Imperial Coinage A.D. 193–284*, Brill Academic Publishers,  
Leiden–Boston–Tokyo 2012. [=Impact of Empire, 15], 363 s. ....265
  5. Dariusz Spychała, O roli estetyki w historii późnego antyku, czyli Moniki Ożóg opisanie  
polityki religijnej Teoderyka Wielkiego, rec. książki: Monika Ożóg, *Inter Duas Potestates.  
Polityka religijna Teoderyka Wielkiego*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2012, 314 s. ....268
  6. Mariusz Ciesielski, O Celtach, rec. książki: Kalisia–Keltai. Materiały z I Kaliskiej  
Sesji Starożytniczej, Kalisz 12 czerwca 2012 r., pod red. L. Tomczaka i D. Waszaka,  
Wydawnictwo Napoleon V, Kalisz–Oświęcim 2013, 98 s., z ilustracjami i mapami .....281
  7. Michał Norbert Faszczka, Goidelskie wierzenia w celtyckim opakowaniu, rec. książki:  
Bożena Gierek, *Religie Celtów*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2013, 356 s. ....292
  8. Paulina Grobelna, Absolutyzm francuski z nowej perspektywy, rec. książki:  
Hervé Drévilion, *Les rois absolus (1629–1715)*, Belin, Paris 2011, 637 s. ....303
  9. Joanna Taczowska-Olszewska, Granice wolności religijnej — dylemat współczesnych  
demokracji, rec. książki: Witold Sobczak, *Wolność myśli, sumienia i religii.  
Poszukiwanie standardu europejskiego*, Dom Wydawniczy Duet, Toruń 2013, 789 s. ....307
- VI. AUTOREFERATY
1. Emilia Twarowska-Antczak, Autoreferat rozprawy doktorskiej pt. *Od lex Iulia municipalis  
do flawijskich leges municipales. Rozwój rzymskiej administracji municypalnej  
w okresie od Cezara do Domicjana*.....313

## CONTENTS

### I. IDEAS

1. Jadwiga Sebesta, Karin Wawrzynek, The Naivety of the Soul. Child as the True Mystic and the Symbolic of the "Blue Flower" in the Writings of Novalis and Art of Philipp Otto Runge ..... 9
2. Małgorzata Sokalska, "Ich grolle nicht" in Maria Kuncewiczowa's "Cudzoziemka". On the song from and interdisciplinary perspective ..... 23
3. Eliza Grzelak, Internal Diversification of Ethnic Language and Universal Concepts of Community Codes. From Linguistics to Semiotics..... 43

### II. PEOPLE AND PLACES

1. Mariusz Ciesielski, Educational Role of the Father in Roman Family According to Plutarch of Chaeronea ..... 57
2. Dariusz Spychała, The Appointment of Aurelius Ambrosius as the Bishop of Milan: a Miracle or a Stratagem of Valentinian I? ..... 75
3. Adam Szabelski, The Figure of Elisabeth Bathory in Historiography ..... 95

### III. JEWISH IDENTITY THEN AND NOW

1. Magdalena Maciudzińska-Kamczycka, Phoenix dactylifera/Judaea dactylifera. The Date Palm as a Jewish Symbol in the Greco-Roman World ..... 105
2. Jerzy Ciecieląg, The Role of Rabbinical Patriarchate in Late Antiquity ..... 127
3. Halina Postek, The Musar Movement: Between Chassidism and the Haskala ..... 145
4. Agata Rybińska, *Mame-Loshn* or *Muttersprache*? Language Choices and the Complex Identity. The Example of Jews in 19<sup>th</sup>-Century Breslau ..... 161
5. Katarzyna Kornacka-Sareło, The One Who Listens to "Voices Heard No More" and Her Tale. Feminist Thought of Rachel Elior ..... 175

### IV. METHODOLOGY

1. Ignacy Lewandowski, Gaius Valerius Maximus, or the Moralising History, Its Fates throughout the Past Centuries and the Polish Translation of Book 4,1, praef., 1–15..... 197
2. Frank Kolb, On Violating Fundamental Principles of Scientific Conduct. 'Archaeology's Hill of Destiny' a Mountain of Scandal..... 219

### V. REVIEWS

1. Leszek Mrozewicz, A New Battle for Troy..., review of: Frank Kolb, *Tatort «Troja». Geschichte — Mythen — Politik* [Crime Scene: Troy. History, Myths and Politics], Schönningh, Paderborn–München–Wien–Zürich 2010, 310 pp., illustrations ..... 245
2. Agata A. Kluczek, The Admiration for Ancient Rome Never Dies, review of: *Atlante di Roma antica. Biografia e ritratti della Città*, A cura di Andrea Carandini con Paolo Carafa [Atlas of the Ancient Rome. Biography and Portraits of the City, by Andrea Carandini and Paolo Carafa], Mondadori Electa S.p.a., Milano 2012, 1: Testi e immagini, 638 pp. + 216 ill.; 2: Tavole e indici, 446 pp. .... 250
3. Mateusz Raszyński, On Marek Ołędzki's Marcomannic Wars, review of: Marek Ołędzki, *Wojny markomańskie 162–185 n.e.* [Marcomannic Wars 162–185 n.e.], Bellona, Warsaw 2011, 196 pp., 25 illustrations, two maps ..... 258

4. Katarzyna Balbuza, <i>Self-Presentation of Roman Emperors on the Coinage of the 2<sup>nd</sup> and the 3<sup>rd</sup> Century AD</i> , review of: Erika Manders, <i>Coining Images of Power. Patterns in the Representation of Roman Emperors on Imperial Coinage A.D. 193–284</i> , Brill Academic Publishers, Leiden–Boston–Tokyo 2012 [=Impact of Empire, 15], 363 pp. ....	265
5. Dariusz Sychała, <i>On the Role of Aesthetics in the History of Late Antiquity, or the Religious Policy of Theodoric the Great as Described by Monika Ożóg</i> , review of: Monika Ożóg, <i>Inter Duas Potestates. Polityka religijna Teoderyka Wielkiego [Religious Policy of Theodoric the Great]</i> , Wydawnictwo WAM, Cracow 2012, 314 pp. ....	268
6. Mariusz Ciesielski, <i>On Celts</i> , review of: Kalisia–Keltói. <i>Materiały z I Kaliskiej Sesji Starożytniczej</i> , Kalisz 12 czerwca 2012 r. [Kalisia–Keltói. <i>Materials from the 1<sup>st</sup> Kalisz Ancient History Symposium</i> , Kalisz, June 12 <sup>th</sup> , 2012], L. Tomczak, D. Waszak (eds.), Wydawnictwo Napoleon V, Kalisz–Oświęcim 2013, 98 pp., including illustrations and maps. ....	281
7. Michał Norbert Faszczka, <i>Goidelic Beliefs in a Celtic Packaging</i> , review of: Bożena Gierek, <i>Religie Celtów [Religions of Celtic Peoples]</i> , Wydawnictwo WAM, Cracow 2013, 356 pp. ....	292
8. Paulina Grobelna, <i>French Absolutism Seen from a New Perspective</i> , review of: Hervé Drévilion, <i>Les rois absolus (1629–1715) [Absolute Monarchs (1629–1715)]</i> , Belin, Paris 2011, 637 pp. ....	303
9. Joanna Taczowska-Olszewska, <i>The Boundaries of Religious Freedom — a Dilemma of Contemporary Democracy</i> , review of: Witold Sobczak, <i>Wolność myśli, sumienia i religii. Poszukiwanie standardu europejskiego [Freedom of Thought, Conscience and Religion. In Search of a European Standard]</i> , Toruń 2013, 789 pp. ....	307
VI. SUMMARIES OF DISSERTATION	
1. Emilia Twarowska-Antczak, <i>Summary from Doctoral Dissertation Entitled From Lex Iulia municipalis to the Flavian leges municipales. The Development of Roman Municipal Administration from Caesar to Domitian</i> .....	313